

Sygn. akt II AKa 200/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku w II Wydziale Karnym w składzie

Przewodniczący	SSA Alina Kamińska
Sędziowie	SSA Nadzieja Surowiec SSA Janusz Sulima (spr.)
Protokolant	Barbara Mosiej

przy udziale prokuratora Małgorzaty Zińczuk

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2017 r.

sprawy **M. I. s. J.**

o wydanie wyroku łącznego

z powodu apelacji obrońcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 25 sierpnia 2017 r. sygn. akt III K 80/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt. I w ten sposób, że za podstawę orzeczonych kar łącznych przyjmuje art. 91 § 2 kk i art. 86 §1 i 2 kk w brzmieniu obowiązującym do dnia 30.06.2015 r. i łagodzi wymierzoną wobec skazanego M. I. karę łączną pozbawienia wolności do 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie;

III. zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

M. I. został skazany następującymi prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 24 lipca 2009 roku w sprawie III K 208/08 za czyn popełniony w dniu 8 lipca 2008 roku z art. 158§1kk na karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności, na mocy art. 63§1kk na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczono okres tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 22 lipca 2008 roku do dnia 16 marca 2009 roku, orzeczono o dowodach rzeczowych i kosztach, kara będzie odbywana w okresie od 11 listopada 2017 roku do 19 marca 2023 roku.

2. Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 30 lipca 2007 roku w sprawie IIK 259/07 za czyny popełnione: w okresie 20 do 22 stycznia 2007 roku z art. 279§1kk na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności i karę grzywny w wysokości 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych przyjmując jedną stawkę dzienną za równoważną kwocie 10 (dziesięciu) zł, w nocy z 15 na 16 września 2005 roku z art. 279§1kk na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności i karę grzywny w wysokości 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych przyjmując jedną stawkę dzienną za równoważną kwocie 10 (dziesięciu) zł; na mocy art. 85kk, art. 86§1i2kk orzeczono karę łączną 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych przyjmując jedną stawkę dzienną za równoważną kwocie 10 (dziesięciu) zł, na art. 69§1i2kk, art. 70§2kk, art. 73§2kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 4 (cztery) lata, oddano go pod dozór kuratora, orzeczono o obowiązku naprawienia szkody i kosztach, postanowieniem z dnia 12 maja 2009 roku sygn. akt IIKo 213/09 zarządzono wykonanie warunkowo zawieszonych kary; kara grzywny wykonana w całości, kara pozbawienia wolności odbywana w okresach od 15 maja 2016 roku do 11 listopada 2017 roku.

3. Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim, Sądu Grodzkiego w Bielsku Podlaskim z dnia 11 października 2007 roku w sprawie VIK 351/07, za czyny popełnione: w dniu 17 czerwca 2007 roku z art. 177§1kk w zw. z art. 178§1kk na karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności, w dniu 17 czerwca 2007 roku i w dniu 16 czerwca 2007 roku z art. 289§1kk, art. 289§4kk w zw. z art. 91§1kk na karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności i karę grzywny w wysokości 70 (siedemdziesięciu) stawek dziennych przyjmując jedną stawkę dzienną za równoważną kwocie 10 (dziesięciu) zł, na mocy art. 85kk, art. 86§1kk orzeczono karę łączną 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, na mocy art. 69§1i2kk, art. 70§2kk, art. 72§1pkt. 5kk, art. 73§2kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 3 (trzy) lata, oddano pod dozór kuratora i zobowiązano do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu, na mocy art. 42§2kk w zw. z art. 90§1kk orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 (dwóch) lat, na mocy art. 63§1kk na poczet orzeczonej kary grzywny zaliczono oskarżonemu okres zatrzymania w dniach 17-18 czerwca 2007 roku, przyjmując jeden dzień zatrzymania za równoważny 2 (dwóm) stawkom dziennym grzywny, orzeczono o kosztach, postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2009 roku sygn. akt. VIKo 306/09 zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności; kara grzywny wykonana w całości, kara pozbawienia wolności będzie odbywana w okresie od 13 stycznia 2020 roku do 10 stycznia 2021 roku.

4. Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 22 października 2008 roku w sprawie IIK 212/08, za czyn popełniony w dniu 27 czerwca 2008 z art. 278§1kk na karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności, orzeczono o powództwie cywilnym i o kosztach; kara będzie odbywana w okresie od 19 marca 2019 roku do 13 stycznia 2020 roku.

5. Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim, Sądu Grodzkiego w Bielsku Podlaskim z dnia 11 sierpnia 2009 roku w sprawie VIK 216/09, za czyny popełnione: w dniu 23 kwietnia 2009 roku z art. 226§1kk na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, w dniu 23 kwietnia 2009 roku z art. 224§2kk na karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności, na mocy art. 85kk, art. 86§1kk orzeczono karę łączną 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, na mocy art. 69§1i2kk, art. 70§2kk, art. 72§1pkt. 5kk, art. 73§2kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 4 (cztery) lata, oddano pod dozór kuratora i zobowiązano do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu, orzeczono o kosztach, postanowieniem z dnia 20 lipca 2010 roku sygn. akt IIKo 743/10 zarządzono wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności; kara będzie odbywana w okresie od 5 stycznia 2022 roku do 5 stycznia 2023 roku.

6. Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim, Sądu Grodzkiego w Bielsku Podlaskim z dnia 25 listopada 2009 roku w sprawie VIK 433/09, za czyny popełnione: w dniu 3 października 2009 roku z art. 224§2kk na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, w dniu 3 października 2009 roku z art. 226§1kk na karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności, na mocy art. 85kk, art. 86§1kk orzeczono karę łączną 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, orzeczono o dowodach rzeczowych i o kosztach; kara będzie odbywana w okresie od 10 stycznia 2021 roku do 9 lipca 2021 roku.

7. Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim, Sądu Grodzkiego w Bielsku Podlaskim z dnia 30 listopada 2009 roku w sprawie VIK 437/09, za czyn popełniony w nocy z 21 na 22 lipca 2009 roku z art. 278§1kk na karę 6 (sześciu) miesięcy

pozbawienia wolności, orzeczono o kosztach; kara będzie odbywana w okresie od 9 lipca 2021 roku do 5 stycznia 2022 roku.

Wyrokiem łącznym z dnia 25 sierpnia 2017 roku Sąd Okręgowy w Białymstoku:

I. na mocy art. 85kk, art.86§1i2kk w brzmieniu obowiązującym do dnia 30.06.2015r. połączył kary orzeczone w wyrokach: Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim IIK 259/07 i VIK 351/07 i wymierzył skazanemu M. I. karę łączną 2 (dwóch) lat i 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wymiarze 170 (stu siedemdziesięciu) stawek dziennych przyjmując jedną stawkę dzienną za równoważną kwocie 10 (dziesięciu) zł uznając karę grzywny za wykonaną w całość.

II. na mocy art. 85kk, art.86§1kk w brzmieniu obowiązującym do dnia 30.06.2015r. połączył kary orzeczone w wyrokach: Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim IIK 212/08 i Sądu Okręgowego w Białymstoku IIIK 208/08 i wymierzył skazanemu M. I. karę łączną 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności.

III. na mocy art. 85kk, art.86§1kk w brzmieniu obowiązującym do dnia 30.06.2015r. połączył kary orzeczone w wyrokach: Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim VIK 216/09 i VIK 437/09 i wymierzył skazanemu M. I. karę łączną 1 (jednego) roku i 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności.

IV. w pozostałym zakresie wyroki jednostkowe opisane w pkt. I, II, III pozostawił do odrębnego wykonania.

V. na poczet orzeczonych kar łącznych w pkt. I, II, III zaliczył skazanemu okres kar odbytych w sprawach podlegających łączeniu oraz okresy zaliczone na poczet orzeczonych kar w sprawach jednostkowych.

VI. na mocy art. 572 kpk umorzył postępowanie odnośnie orzeczenia kary łącznej w sprawie VIK 433/09 Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim, Sądu Grodzkiego w Bielsku Podlaskim.

VII. zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów sądowych.

Apelację od tego wyroku wywiódł obrońca skazanego. Powołując się na przepisy art. 427 §1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 4 k.p.k. zarzucił rażącą niewspółmierność (surowość) kary polegającą na odstąpieniu, przy wymierzaniu kar łącznych, od zastosowania zasady absorpcji i orzeczeniu wobec M. I. w pkt I wyroku – kary łącznej 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, w pkt. II wyroku kary łącznej 2 lat i miesięcy pozbawienia wolności, a w pkt. III wyroku – kary łącznej 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, podczas gdy mając na uwadze dyrektywy wymiaru kary, w tym cele, jakie ma ona spełniać zarówno w zakresie prewencji generalnej, jak i szczególnej, a także uwzględniając wyróżniająco pozytywne zachowanie skazanego podczas pobytu w jednostce penitencjarnej, wymierzone skazanemu kary łączne jawią się jako nieadekwatnie surowe.

Obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i poprzez wymierzenie kar łącznych: w pkt. I jednego roku pozbawienia wolności, w pkt. II dwóch lat pozbawienia wolności, w pkt. III jednego roku pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest jedynie częściowo zasadna.

Na wstępie podnieść należy, że ustawodawca obostrzył pojęcie „niewspółmierności kary”, uzasadniającej zmianę orzeczenia o karze w ramach czwartej podstawy odwoławczej, zawężającym znamieniem „rażącej” po to, by pewne różnice w ocenie łagodności lub surowości kary między sądem a stroną skarżącą nie prowadziły w każdym takim przypadku do zmiany w postępowaniu odwoławczym kary, a nawet do wnoszenia odwołania od oceny Sądu pierwszej instancji. Tylko zaś wtedy można uznać, że przesłanka rażącej niewspółmierności kary jest spełniona, jeśli z punktu widzenia nie tylko sprawcy, ale i ogółu społeczeństwa, kara jawi się jako niesprawiedliwa, zbyt drastyczna, przynosząca nadmierną dolegliwość.

Należy też pamiętać, że zastosowanie zasady absorpcji, asperacji czy kumulacji przy orzekaniu kary łącznej uwarunkowane jest przede wszystkim relacjami zachodzącymi pomiędzy prawomocnie osądzonymi i pozostającymi w zbiegu realnym czynami. Relacje te sprowadzają się do określenia, jak bliski związek przedmiotowo-podmiotowy łączy czyny oraz w jakich odstępach czasu zostały one popełnione. Im bliższe są te relacje, tym bardziej wyrok łączny powinien być zbliżony do dopuszczalnego minimum, uwarunkowanego wysokością kar orzeczonych za przestępstwa objęte tym wyrokiem. Całkowitą absorpcję można zastosować wówczas, gdy wszystkie czyny wykazują bardzo bliską więź podmiotową i przedmiotową albo gdy orzeczone za niektóre z czynów kary są tak minimalne, że w żadnym stopniu nie mogłyby rzutować na karę łączną, albo też istnieją jakieś inne szczególne okoliczności dotyczące osoby skazanego. Jednocześnie podkreśla się, że niezależnie od możliwości zastosowania przy wymiarze kary łącznej zasady pełnej absorpcji, asperacji, jak i zasady pełnej kumulacji, oparcie wymiaru na zasadzie absorpcji lub kumulacji traktować należy jako rozwiązanie skrajne, stosowane wyjątkowo i wymagające szczególnego uzasadnienia, a priorytetową zasadą wymiaru kary łącznej powinna być zasada asperacji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 listopada 2016 roku, II AKa 99/16, Lex nr 2200280) .

W punkcie I zaskarżonego wyroku zostały połączone dwie kary po jednym roku pozbawienia wolności za przestępstwa kradzieży z włamaniem, kara 10 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwa użycia pojazdu w celu krótkotrwałego użycia oraz kara 10 miesięcy pozbawienia wolności za występki spowodowania w stanie nietrzeźwości wypadku drogowego. Biorąc pod uwagę, że większość tych czynów godziło w to samo dobro prawne, wymierzoną karę łączną należy uznać za rażąco surową. Łączność przedmiotowa popełnionych przestępstw oraz młody wiek skazanego i jego pozytywna opinia z zakładu karnego przemawiały za orzeczeniem kary łącznej bardziej na zasadzie absorpcji aniżeli na zasadzie kumulacji. Gdyby doszło do jednoczesnego skazania M. I. za te wszystkie czyny w jednym postępowaniu, a nie w dwóch odrębnych postępowaniach, to z pewnością kara łączna oscyłowałaby bliżej dolnej granicy, ustalonej stosownie do treści art. 86 §1 k.k. Skazany nie powinien zaś ponosić dodatkowych ujemnych konsekwencji tylko z tego powodu, że prowadzono wobec niego dwa odrębne postępowania, w sytuacji kiedy możliwe było prowadzenie jednego postępowania. Nie oznacza to jednak, że wobec skazanego należy orzec karę łączną na zasadzie pełnej absorpcji. Tak jak bowiem wskazano wcześniej, orzekanie kary łącznej na zasadzie pełnej absorpcji możliwe jest jedynie w szczególnej sytuacji, taka zaś w przypadku skazanego M. I. nie zachodzi. Nie wszystkie też przestępstwa godziły w to samo dobro prawne.

W punkcie II zaskarżonego wyroku zostały połączone kary: 10 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwo kradzieży oraz dwóch lat pozbawienia wolności za przestępstwo udziału w pobiciu. Są to zupełnie różne rodzajowo przestępstwa. W takim przypadku wymiar kary łącznej powinien być orzekany bardziej na zasadzie kumulacji aniżeli absorpcji. Stąd też mając na względzie, że suma kar wynosiła dwa lata i dziesięć miesięcy pozbawienia wolności, a najwyższa kara podlegająca łączeniu wynosiła dwa lata, wymierzonej oskarżonemu kary łącznej dwóch lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności żadną miarą nie można uznać za rażąco surową. Pozytywna opinia z zakładu karnego nie może mieć w tym przypadku decydującego znaczenia.

Podobnie za rażąco surową nie można uznać kary łącznej orzeczonej w punkcie III zaskarżonego wyroku. Kary, które zostały objęte węzłem kary łącznej, zostały wymierzone za różne rodzajowo przestępstwa: za znieważenie funkcjonariusza publicznego i zmuszanie go do zaniechania przeprowadzenia wobec niego prawnej czynności służbowej oraz za kradzież. Kara łączna mogła być natomiast orzeczona w granicach od jednego roku do jednego roku i dziewięciu miesięcy pozbawienia wolności. Wymierzona więc przez Sąd Okręgowy kara łączna jednego roku i trzech miesięcy pozbawienia wolności o wiele bardziej zbliżona jest do kary, jaka zostałaby wymierzona na zasadzie absorpcji aniżeli do kary, która zostałaby wymierzona na zasadzie kumulacji.

Dodać należy, że treść zarzutu apelacyjnego dotyczyła jedynie kar łącznych pozbawienia wolności. W apelacji nie podniesiono w ogóle zarzutu odnośnie kary łącznej grzywny. Brak zaś było podstaw do wychodzenia poza granice zaskarżenia i wzruszania w tym zakresie zaskarżonego wyroku. Z urzędu jedynie zmieniono podstawę prawną orzeczonej w punkcie I kary łącznej, albowiem, czego najwyraźniej nie dostrzegł Sąd Okręgowy, połączeniu podlegała kara jednostkowa orzeczona za ciąg przestępstw.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 437 §2 k.p.k. orzeczono jak w sentencji wyroku.